

CEHENNEMDEN 70 YIL UZAKLAŞMANIN YOLU

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'd:

Fe-kale Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kemâ revâ Ebû Hureyre radiyallahu anh:

مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، بَاعَدَ اللَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ

النَّارِ بِذَلِكَ الْيَوْمِ سَبْعِينَ خَرِيفًا

Men sâme yevmen fî sebîlillâhi bizâlike'l-jevmi seb'îne harîfen.

Sadaka Resûlullah fîmâ kâl ev kemâ kâl.

a. Allah Rızası İçin Oruç Tutarsa

Ebû Hüreyre *radiyallahu anh'ten* İmam Neseî'nin rivayet ettiği *hasen* bir hadîs-i şerîf.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyuruyor ki;

Men sâme yevmen fî sebîlillâhi. "Kim *fî sebîlillah*, yani Allah yolunda, Allah rızası için bir gün oruç tutarsa..." *Zahzaha'llâhu vec-hehû ani'n-nâri bi-zâlike'l-yevmi.* "Bu tuttuğu bir gün oruç sebebi ile, buna mukabil olarak Allah onun yüzünü, zâtını, kendisini uzaklaştırır." *Ani'n-nâri.* "Cehennemden." *Seb'îne harîfen.* "70 sonbahar."

Yani "70 yıl" demek istiyor.

Burada oruç tutmanın sevabı ile ilgili hadîs-i şerîfler çok. Onlardan sadece bir tanesi olmuş oluyor bu. Alimlerin bir kısmı *fî sebîlillah* sözünü "Savaşa gittiği zaman, cihadı gittiği zaman, oruçlu olarak cihat ederse zâtını cehennemden 70 yıl mesafe uzaklaştırır." mânasına diye düşünmüşler. *Fî sebîlil-*

lah, “cihada gittiği zaman tuttuğu oruç” mânasına...

Diğer bazı alimlerin görüşüne göre ise *fî sebîlillah* “Allah rızası için, Allah yolunda” demektir; ille “savaşta” demek değildir. “Hangi oruç olursa olsun, Allah rızası için tutuldu mu, o zaman kişiyi cehennemden 70 yıl uzaklaştırır. Yani cehenneme girme, düşme, atılma, cezalandırılma ihtimali o kadar uzaklaşıyor, o kadar kurtuluş imkânı çoğalıyor.” demek oluyor.

Harîf, Arapça’da mevsimlerden birisinin adıdır. Araplar ilkbahara *rebî’* derler. Rebî’ çayı filan da var, satılıyor, çok güzel, kutu ile alınıyor. R-b-y-ayın. Sonunda ayın var. Rebîu’l-evvel, Rebîu’l-âhir ayları var. *Rebî’* “ilkbahar” demek. Arapça’da yaza *sayf*, yazın gidilen yere de *sayfiye* diyorlar. “Sayfiye bir ev tuttu.” Yani “Yazlık bir ev tuttu.” mânasına... “Sayfiyede bir evimiz var. Yazlıkta bir evimiz var.” Kışa ne diyorlar?

Şitâ diyorlar. *Kureyş* sûresinde *Rihlete’s-şitâi ve’s-sayf* diye geçiyor.

Kaldı bir mevsim. O mevsimin adı ne?

Sonbaharın Arapça'daki adı *harîf*.

“70 sonbahar cehennemden uzaklaştırır.” ne demek?

“70 yıl” demek... Çünkü her yılda bir tane *harîf* var, bir tane sonbahar var. Bu Araplar'ın bir tabiri, söyleyiş usûlü. “70 yıl” demek... 70 yıllık [mesafe] cehennemden uzaklaştırır.

Mesafenin büyüklüğünü anlatan başka ifadelerde, o mesafenin büyüklüğünü insanlar anlasın diye şöyle ifade edilmiş: Bu 70 yıl ne demek?

Bir yolcu yola çıkacak. Gitmeye başlayacak, bütün sene yolculuğu devam edecek, bir sene bitecek. Böyle 70 yıl gidecek. Yani “çok” demek.

Arapça'da bir de 70 kelimesinin 69'dan sonra gelen rakam olmasından başka bir kullanımı daha var; “çok” mânasına... Babası çocuğa bağırıyor;

“Bin defa sana söyledim bu lafı, niye yapmıyorsun hâlâ?!”

Çocuk;

“Bin defa söylemedin baba, üç defa söyledin.” [diyor.]

“Bin defa söyledim” ne demek?

Yani “çok söyledim” mânasına...

Arapça’da da 70, çokluğu ifade eden bir söz. 70 yıl, “çok yıllar” demek mânasına da olabilir. Arapça’da “70’ten de fazla sürebilir” gibi bir kullanımı var.

Bu mesafeyi Arap’ın, müslümanın, bir insanın kendi hayatından anlaması için söylenmiş bir söz. Bir yolcu yola çıkıyor. O zaman Şam’a ne kadar zamanda gelirlermiş; mesela kervan yolculuğu bir ay sürermiş. Kolay değil... Oradan kalkıp Şam’a gidip mal almak, dönmek; bir ay gidiş, bir ay geliş, iki ay filan sürermiş. O kısa mesafeyi şimdi biz araba ile bir günde alıyoruz. Uçakla daha da kısa bir zamanda alıyoruz.

“İyi cins bir yarış atının bin sene koşarak aldığı mesafe kadar cehennemden uzaklaşır.” Böyle bir rivayet de var. Yüz sene veya bin sene rivayetleri var. “Yüz yıllık mesafe kadar uzaklaşır.” rivayeti var. Başka bir rivayette de onunla cehennem arasında yerle gök arası kadar bir hendek meydana gelir. Yani “cehenneme düşmesi, gitmesi uzak bir ihtimal oluyor” mânasına.

Demek ki başka rivayetlerde ille “Allah yolunda cihat” şartı da yok.

Ama yine ileride Allah nasip ederse gelince okuyacağız; Ramazan ayında yapılan bütün ibadetler, Ramazan’ın dışında yapılmasına göre kazanacağı sevaba göre kat kat daha fazla mükâfatlandırılır. Mesela bir insan Şaban ayında zekâtını hazırladı, verecekti. Şaban ayında verseydi tabii zekâtını verdi diye Cenâb-ı Hak bir sevap ihsan edecek; ama Ramazan’da verirse sevabı daha çok oluyor. Ramazan’da yapılan ibadetlerin, hayrât u hasenâtın mükâfatı kat kat fazlalaştırılıyor, artırılıyor. Orucu bir de Ramazan’da tutarsa

tabii, o zaman mükâfatı Ramazan'ın dışına göre daha fazla olur.

Diğer hadîs-i şerîf:

إِنَّ لِلصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ لَدَعْوَةَ مَا تُرَدُّ

An Abdillâh ibni Amr ibni'l-Âsi radiyallahu anhümâ kâle: Kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

İnne li's-sâimi inde fıtrihî le-da'veten mâ türeddü.

Semi'tü Abdallâhi yekûlü inde fıtrihî: Allahümme innî es'elüke bi-rahmetike'lletî vesiat külle şey'in en tağfirelî zünûbî.

Abdullah b. Amr İbni'l-Âs'dan, yani Mısır'ı fetheden Amr İbni'l-Âs'ın oğlu, dört meşhur Abdullah'dan birisi olan Abdullah b. Amr İbni'l-Âs. Kabri Mısır'da. Orada kabrini ziyaret etmek de bize nasip oldu. Kabrini ziyaret ettiğimiz gibi Allah cümlemize âhirette de o mübareklerin iltifatlarına, şefaatlerine ermek, kavuşmak nasip eylesin. Çünkü onlar Peygamber Efendimiz'in ashâbı, dere-

celeri yüksek insanlar. Allah cümlemize cenneti de nasip eylesin.

b. İftar Esnasında Dua Reddolunmaz

Onun rivayet ettiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurmuş ki;

İnne li's-sâimi inde fıtrihî le-da'veten mâ türeddü. “Hiç şüphe yok ki oruç tutana iftar ettiği esnada bir dua etme hakkı vardır ki o dua reddolunmaz.”

Mutlaka kabul olan bir dua... Cenâb-ı Hakk'ın “kabul etmedim” demeyeceği, reddetmeyeceği bir dua hakkı vardır. Yani iftar zamanında, oruç bitmiş, açıyor, o sırada yapılan dua reddolunmaz, kıymetli bir duadır.

O halde bundan çıkartılacak ders nedir?

Sofranın başına oturduğumuz zaman ve hemen ilk lokmalarla orucumuzu açmaya başladığımız zaman dua ile meşgul olalım. Cenâb-ı Hakk'tan neler isteyeceksek o vakitte isteyelim. Çünkü duanın kabul olduğu, reddolunmayacağı zamandır.

Bu hadîs-i şerîfi nakleden kişi, râvi Abdullah b. Amr *radiyallahu anhümâ*'dan da şöyle dua ettiğini duymuş:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ
أَنْ تَغْفِرَ لِي

Allâhümme innî es'elüke bi-rahmetike'lletî vesiat külle şey'in en tağfirelî.

Bazı rivayetlerde *zünûbî* de var. *En tağfirelî*'de de bitiyor. *En tağfirelî zünûbî* diye ilaveli rivayet de var.

Ne demek bu dua? Abdullah *radiyallahu anh'*ın iftar vaktinde yaptığı bu kısa duanın mânası ne?

Allâhümme. "Ey benim Rabbim!" *Innî es'elüke.* "Ben senden istiyorum." *Bi-rahmetike'lletî vesiat külle şey'in.* "Her şeyi kuşatan rahmetinin karşılığı, sonucu olarak senden istiyorum." *En tağfirelî.* "Beni mağfiret etmeni." Yahut; *en tağfirelî zünûbî.* "Be-

nim günahlarımı bağışlamamı istiyorum.” diye dua ederdi.

Tabii, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in tam iftar edeceği zamanda yaptığı dualar var, “yapın” diye tavsiye ettiği, öğrettiği dualar da var. Onlardan bir tanesi nedir?

Tam ilk lokmayı ağzına alırken;

اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ،
وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ

Allâhümme leke sumtü ve bike âmentü ve aleyke tevekkeltü ve alâ rızıkıke eftartü.

Leke sumtü. “Yâ Rabbi! Bu orucu senin için tuttum.” *Ve bike âmentü.* “Ve sana iman ettim yâ Rabbi!” *Ve aleyke tevekkeltü.* “Sana tevekkül eyledim, sana dayandım, seni vekil edindim yâ Rabbi!” *Ve alâ rızıkıke eftartü.* “İşte nasip ettin, şu rızık da senin gönderdiğin rızık; bununla da orucumu açıyorum işte yâ Rabbi!” diye dua.

Dualardan bir tanesi bu. Başka dualar nasıl olur?

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ
الْحِسَابُ

Rabbena'ğfirlî ve li-vâlideyye ve li'l-mü'minîne yevme yekûmü'l-hisâb. "Beni, ana babamı ve mü'minleri hesap gününde afv u mağfiredet eyle yâ Rabbi!" diye dualar var.

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوءٌ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي

Allâhümme inneke afuvvün kerîmun tuhibbü'l-avfe fa'fu annî duası var. "Yâ Rabbi! Sen çok affedicisin, çok kerem sahibisin; beni afv u mağfiredet eyle. Affetmeyi seversin; beni affet yâ Rabbi!" diye af dilemek... Bunları ihmal etmeyelim. Ve duanın o vakitte kabul olunduğunu bilelim.

Dua bâbına gelince bir hadîs-i şerîf daha okumak istiyorum. Bu hadîs-i şerîfin rivayeti de yine Ebû Hüreyre *radıyallahu anh'* ten.

c. Duası Reddolunmayan Üç Kişi

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurmuş ki;

ثَلَاثَةٌ لَا تُرَدُّ دَعْوَتُهُمْ: الْإِمَامُ الْعَادِلُ، وَالصَّائِمُ حِينَ
يُفْطِرُ، وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ يَرْفَعُهَا اللَّهُ فَوْقَ الْغَمَامِ،
وَيُفْتَحُ لَهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ، وَيَقُولُ الرَّبُّ تَبَارَكَ
وَتَعَالَى " «وَعِزَّتِي وَجَلَالِي لِأَنْصُرَنَّكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ».

Selâsetün lâ türeddü da'vetühüm: es-sâimu hîne yuftiru ve'l-imâmü'l-âdilu ve da'vetü'l-mazlûmi yerfeuha'llâhü fevka'l-ğamâmi ve yüftehu lehâ ebvâbu's-semâi ve yekûlü'r-Rabbu tebâreke ve teâlâ: ve izzetî ve celâlî le-ensuranneke velev ba'de hîn.

Bu hadîs-i şerîfi Ahmed b. Hanbel, Tirmizî rivayet etmiş, "hasen" demiş. İbn Mâce, İbn Huzeyme, İbn Hibbân *Sahih*'lerinde rivayet etmişler. Bezzaz da rivayet etmiş.

Şimdi bunun mânasını verelim. Ne buyurmuş Peygamber Efendimiz?

Selâsetün. “Üç insan vardır.” *Lâ türeddü da’vetühüm.* “Onların duası reddolunmaz.”

Davet, Türkçe’de “bir toplantıya çağır-mak” mânasına, “çağrı” mânasına kullanılı-yor. ““Yarın akşam bizim iftar var, seni de davet ediyorum. Sen de buyur. Hanımını da al gel, çocukları da al getir. Hepinizi davet ediyorum.” diyoruz. *Davet*, “bir toplantıya, bir merasime, ziyafete çağır-mak” mânasına geli-yor. Bir de “dua etmek” mânasına geliyor. Arapça’da iki mânası da var. Burada “Üç kişi vardır ki davetleri reddolunmaz, yani duaları reddolunmaz.” demek. Buradaki, “merasime çağır-mak” mânası değil, “dua” mânası olduğu kesin. *Lâ türeddü duâuhüm* demek.

Kimmiş bu duası reddolunmayan, mutla-ka kabul olan üç kişi?

Bir tanesi sizsiniz ve ben. Çünkü ne di-yor?

es-Sâimu hîne yüftiru. Bütün oruç tutan-lar...

“Oruç tutanın iftar ettiği zaman duası reddolunmaz.”

O halde insan başka şeyle oyalanmamalı, gaflet etmemeli, fırsatı kaçırmamalı; o vakti dua ile geçirmeye çalışmalı.

“Elhamdülillah. Çok şükür yâ Rabbi! Bizi hep yolunda eyle. Hep ibadetini yapmayı nasip eyle. Ramazanlar’da oruçlar tutup, teravihler kılıp, hayırlar yapıp, hac vakti geldiğinde haclara gidip her türlü ibadet ve taati vaktinde senin rızana uygun yapmayı biz seviyoruz, bize kolaylaştır, yardım et, yapmayı nasip et yâ Rabbi! Şeytana kandırma. Nefse aldatma. Nefsi galip etme. İbadetinde dâim olalım, hizmetinde kâim olalım. Yâ Rabbi! Bizi sevdiğin şekilde ömür sürmeye muvaffak eyle...”

İkincisi kim?

Ve'l-imâmü'l-âdilü. Onun da duası kabul oluyor. O “imâm-ı âdil” ne demek? Adil isimindeki mahalle imamı mı demek?

Hayır, “adaletli hükümdar” demek. Arapça’da *imam* sözü bizim şu anda kullandığımızdan çok daha izzetli, kıymetli mânada. *İmam* “devlet başkanı, önder” demek, “sayın

başkan” demek. Yani oyuncak değil. Ama bizde iş artık iyice yıpranmış, küçülmüş, önemsizleşmiş. Hatta “imam” deyince millet burun kıvırıyor.

“Sen nesen?”

“Mühendis..”

“Oo!.. Ne mühendisisin?”

“İnşaat mühendisi.”

O da kasılıyor; “Makine mühendisiyim. Bilgisayar mühendisiyim. Uçak mühendisiyim...” “Mühendisim” dediği zaman havalarda uçuyor.

“Sen nesen?”

“Doktor.”

“Oo!.. Vay... Ne doktorusun?”

“Kesiciyim, biçiciyim...”

Yani operatör, cerrah... Kesiyor, biçiyor; adam yine seviniyor, hayret yani! *Allahu ekber!*

Doktorlar, mühendisler makbul...

“Senin mesleğin ne?”

“Ben sanayiciyim, fabrikam var.”

“Oo!..”

“Senin mesleğın ne?”

“İhracatçı.”

“Oo!..”

“Senin mesleğın ne?”

“İmam.”

“Haa...”

“Senin mesleğın ne?”

“Müezzin.”

“Hıı...”

Burun kıvırıyorlar. Yani bu mesleklerin artık havası, itibarı kalmamış. Ama aslında öyle değil. Aslında imamlık çok kıymetli, çok şerefli ve de çok sevaplı bir meslek! Ve müezzinlik de öyle...

Hız. Ömer *radıyallahu anh* halife iken ne diyor?

“Ben halife olmasaydım müezzin olur-
dum.” diyor, çok sevaplı olduğundan...

Allah rızası için müezzilik yapmanın sevabı çok fazla. Ama sevabı âhirette alınacağından, millet burada paraları, banknotları deste deste görmediğinden onun kıymetini anlayamayan anlayamıyor. Ama işin doğrusu çok kıymetli!

Şimdi duası makbul insanlar sayılıyordu. Bir oruçlunun duası makbul, bir de adaletli başkanın, önderin, devlet reisinin duası makbul. Hz. Ömer gibi adaletli olduktan sonra, Ebû Bekr-i Sıddîk gibi olduktan sonra, Hz. Ali Efendimiz gibi, Osman Efendimiz gibi olduktan sonra çok güzel!..

Ve da'vetü'l-mazlûmi. “Bir de mazlumun duası makbul.”

O da hiç reddolunmaz.

Ne yapar Cenâb-ı Hak?

Yerfeuha'llâhu fevka'l-ğammî. “Mazlumun duasını Allahu Teâlâ hazretleri bulutların üstüne yükseltir.” *Ve tûftehu lehâ ebvâbu's-semâi.* “Ve bu dua gelsin diye göğün kapıları açılır.”

Halbuki göğün kapıları önemli geçit yerleri, herkese her zaman açılmaz. Oradan kolay geçilmez. Gümrük kapısından çok daha önemli, geçişler çok daha zor... Kaçış imkânı yok. Melekler çünkü bekliyor. Önemini nereden biliyoruz?

Cebrail *aleyhisselam*'la Peygamber Efendimiz mirâca çıkarken bile melekler durdurdu. Şu heybete, şu manzaraya, şu dehşete, şu ciddiyete bakın! Peygamber Efendimiz Cebrail *aleyhisselam*'la beraber mirâca çıkarken melekler durduruyorlar, semanın kapısında diyorlar ki;

“Kimsin sen?”

Ene Cibrîlu. “Ben Cebrailim.”

Bu ifadeler, bu bilgiler beni çok etkiliyor...

“Pekâlâ, sen Cebrailsen tamam, geçebilirsin. Demek ki iznin var, geçebilirsiniz.”

Ve men meake? “Peki yanındaki kim?”

“Yanımdaki âhir zaman peygamberi Muhammed-i Mustafâ... Habibullah, Allah’ın en sevdiği kul, en yüksek dereceli kul...”

Diyor ki;

“Peki bu tarafa geçmesine ona izin verildi mi?”

Bak, bak! Cebrail *aleyhisselâm*’a bir de belge soruyor. Beşer o daha, hayatta, dünya ehli... Dünya ehlinin bu tarafa geçmesi hiç olmuş bir şey değil, olağan bir şey değil.

“Peki ona bu tarafa geçmesine izin verildi mi?”

“Evet, izin verildi.”

“Öyle mi, pekâlâ. Ey peygamber, ey salih peygamber hoş geldin, merhaba...” diyor, o zaman semanın kapıları açılıyor.

Mazlumun duasına semanın kapıları kendiliğinden açılıyor.

Ve yekûlu’r-Rab. “Allahu Teâlâ hazretleri, Rabbü’l-âlemîn Tebâreke ve Teâlâ hazretleri buyurur ki;”

Ve izzetî ve celâlî. “İzzetime ve celâlime yemin ederim ki, and olsun ki...”

Büyük yemin! Çok ciddi, çok önemli yemin! Dinleyenin tir tir titremesi lazım... Başka kimin titremesi lazım?

En çok zalimin titremesi lazım! Cenâb-ı Hakk’ın bu yeminini duyan zalimin; “Allahu Teâlâ hazretleri izzetine, celâline yemin ediyor, benim hakkımda çok büyük yemin ediyor!” diye, korkudan ödü patlaması lazım!

Ve izzetî ve celâlî le-ensuranneke velev ba’de hîn. “Ey mazlum kulum! Sana mutlaka yardım edeceğim! İzzetime celâlime yemin olsun ki sana yardım edeceğim!”

Kime karşı?

Zalime karşı.

Cenâb-ı Hak zalime karşı mazluma yardım edeceğine izzeti ve celâli üzerine and içerek, yeminle söylüyor.

Velev ba’de hîn. “Azıcık beklesen bile, biraz zaman geçse bile muhakkak böyle ola-

cak. Muhakkak sana yardım edeceğim, ey mazlum kulum!”

Mazlum kulun hatta müslüman olma mecburiyeti bile yoktur. Mazlum mazlum oldu mu, gayrimüslim de olsa müslüman da olsa mazluma Allah yardım eder. Zulme uğradığı için, zalime karşı mazluma mutlaka yardım eder. Ama müslüman olunca, hele hele mü'min kul olduğu zaman mutlaka ve mutlaka yardımı süratle gelir.

Bu hadîs-i şerîfin başka bir rivayetine gelelim, onu da okuyalım.

ثلاث حق على الله أن لا يرد لهم دعوة: الصائم حتى يفطر والمظلوم حتى ينتصر والمسافر حتى يرجع

Selâsün hakkun ala'llâhi en lâ yerüdde lehüm da'veten. “Üç kişi vardır ki onların duasını reddetmemek Allah'ın üzerine haktır.”

Yani ne demek?

“Allah'a hiçbir şey mecburiyet getirmez, Allah hiçbir şey yapmaya zorunlu, mecbur

değil; ama mutlaka bu üç kişinin duasını kabul eder. Allah üzerine haktır, kanûn-u ilâhîsi böyledir; reddetmez, mutlaka kabul eder.”

Nedir bu üç kişi?

es-Sâimu hattâ yüftıra. “Orucunu bozuncaya kadar oruçlunun duası makbuldür.”

Burada *hîne* yerine *hattâ* gelince mâna biraz değişti. Bu rivayeti okuduğumuz zaman ne kazandık?

“Oruçlu olduğu saatler boyunca yaptığı dualar hep makbul. Sadece iftar ettiği saatte değil, iftar ederkenki duası değil; gündüz boyunca, oruçlu olduğu zaman boyunca yaptığı dualar makbul.” mânası çıkıyor buradan. *Hattâ yüftıra.* “İftar edinceye kadar duası makbul.”

Bu neye benziyor, neyi hatırlatıyor bana şahsen?

Kadir gecesindeki o sevaplar, o feyizler, o mükâfatlar ne zamana kadar?

Hiye hattâ matlai'l-fecr. Fecr-i sâdık doğuncaya kadar, yani imsak kesilinceye ka-

dar. Bütün gece yani, sadece o kesilme anında değil gibi...

Bu da önemli... Demek ki oruçlu olduğumuz zaman zamanımızı boşa geçirmeyelim. Dua edelim, zikredelim, tesbih eyleyelim, Cenâb-ı Hak'tan hayırları, dünya ve âhirete ait muradlarımızı isteyelim, isteyelim, isteyelim...

Ve'l-mazlûmu hattâ yentasıra. Mazlûmun duası da makbul... Ne zamana kadar?

Cenâb-ı Hakk'ın ona yardımı gelinceye kadar. Cenâb-ı Hakk'ın yardımı ona ulaşınca-ya kadar o esnada yaptığı dualar hep makbul, reddolunmaz.

Bizim köyde muhtarın birisi -çok ibretli bir olay- bir muhtarlık icraatı yapmış. Bir kadının malını, mülkünü istimlak etmiş. On- dan sonra kadın da; "Gözlerin önüne aksın!" diye beddua etmiş. Muhtar da, kendisine beddua ediliyor; "Âmin âmin..." demiş. Arkasından da demiş ki; "Köpeğin duası kabul olsa gökten kemik yağar." Ama Cenâb-ı Hakk'ın işleri şakaya gelmez. Son zamanında gözleri-

ne bir hastalık geldi, gözleri yuvalarından şişti, söylenmeyecek durumlar oldu...

İşin şakası yok. Öyle Allah'ın kelâmı ile, dualarla, namazlarla, 'âmin'lerle karşılaştığı zaman insanın hemen hizaya gelmesi lazım. Oyuncak değil.

Mazlum, yardım alıncaya kadar duası makbul.

Üçüncüsü; *ve'l-müsâfiru hattâ yercia*. Bu üçüncüsü ötekisinden farklı oldu. Birinci rivayette *imâmü'l-âdil* demişti, adaletli hükümdarın duası makbul. O tamam. Ama burada bir başka şeyi öğrenmiş oluyoruz: "Misafir, yolcu..." *Hattâ yercia*. "Evine dönünceye kadar."

Evinden çıkmış, "Hadi Allah'a ısmarladık hanım, ben şöyle bir dolaşıp geleceğim, 15 gün sonra inşaallah eve geleceğim." dedi, kalktı gitti. Şuraya gitti, buraya gitti. Döndü geldi. Yolcu, misafir... Yolculuğa çıkınca namazı da iki rekât kılıyor... Yolcu yola çıkıp tekrar evine dönünceye kadar duası makbul.

Misafir kelimesini de biz Türkçe’de biraz farklı kullanıyoruz. Evimize gelen kimseye *misafir* diyoruz. Karşı komşu haber gönderiyor, “Bu akşam size ziyarete geleceğim, çayı sizinle içeceğim.” diyor. Hanıma diyoruz ki; “Misafir gelecek, çayları hazırla, kekleri pişir, börekleri çörekleri yap, poğaçaları hazırla, fırına sür, ısıt. Misafir gelecek.” diyoruz. O misafir değil, o karşıdaki. *Misafir* Arapça’da “sefere çıkmış” demek. *Misafir*, “namazı iki rekât kılma durumuna gelecek yolculuğa çıkmış kimse” demek. Peki o karşıdan gelenin, yakın olanın adı ne Arapça’da?

Dayf. Dat harfi ile.

“Eve konuk geldi.”

Tamam. Ama *misafir* “yolcu, sefere gurbete çıkmış olan” demek. Çünkü evinden uzaklaştı mı artık zorluklar başlar; odası yok, masası yok, imkânları yok, birtakım sıkıntılar var. İşte onun da duası makbuldür.

Allahu Teâlâ hazretleri bizleri duaları makbul olan kullarından eylesin. Makbul dua olan zamanları da değerlendirip, ona göre

dualar edip sevapları kaçırmamayı da nasip eylesin.

el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

10 Ramazan 1421 / 07.12.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

